Сарра називала Авраама паном

Філіп Б. Пейн (Philip B. Payne) · німецький переклад: Hans-Jörg Ronsdorf · листопад 2022 р. · перероблено в жовтні 2026 р.

Коротке пояснення Філіпа Б. Пейна до 1 Петра 3 про стосунок чоловіка й жінки в шлюбі, у Twitter, листопад 2022 р.

Що означає в 1 Петра 3:6, що Сарра називала свого чоловіка «паном» і що вона — взірець для християнських жінок, до яких звертається Петро? Чи вказує це на значення «голови» й авторитету в шлюбі? Ні, не вказує.

> ***1 Так само ви, дружини, коріться своїм чоловікам, щоб і ті, хто не слухається слова, були здобуті без слова поведінкою дружин, 2 коли побачать вашу чисту, у страху, поведінку; 3 і нехай вашою прикрасою буде не зовнішнє — заплітання волосся, обвішування золотом чи вбирання в одяг, — 4 а прихована людина серця в нетлінній прикрасі лагідного й тихого духу, що дуже коштовне перед Богом. 5 Бо так колись прикрашали себе й святі жінки, які покладали надію на Бога й корилися своїм чоловікам: 6 як Сарра слухалася Авраама й називала його паном; її дітьми ви стали, коли чините добро й не боїтеся жодного страху.*** *(переклад з німецької Біблії Elberfelder)*

Посилання Петра на Сарру тут справді цікаве, бо в Святому Письмі є лише одне місце, де Сарра називає Авраама своїм паном, — коли вона сміється з пророцтва Божих відвідувачів, що матиме сина:

«Сарра засміялася, думаючи: «Коли я вже зношена, а мій пан старий, чи матиму я ще цю втіху?»» (Буття 18:12). На перший погляд, це дивний текст, щоб Петро наводив його як приклад, якому ми маємо наслідувати.

Деякі люди припускали, що Петро посилається не на Буття, а на книгу «Заповіт Авраама». Я нещодавно розглядав цю ідею. Я думаю, сумнівно, щоб Петро мав доступ до Заповіту Авраама; він, імовірно, постав лише в I чи II столітті. До того ж жодна зі згадок про «мого пана Авраама» не стоїть у контексті послуху, який пояснював би вказівку Петра. Тому я вірю, що відповідь нам треба шукати в Буття 18. Але спершу важливий контекст із 1 Петра!

Петро дає поради християнським дружинам, одруженим із нехристиянськими чоловіками, у час великих труднощів і страждань для християн. Петро говорив про багато способів, як християни мають жити в наявних суспільних структурах ворожого світу.

(Це не означає, що він схвалює всі ці суспільні структури!) ***Коли він доходить до шлюбу, то причина, яку він наводить для покори дружин, — не те, що жінки неповноцінні чи підпорядковані або мають іншу роль.***

У світі, де жінки не мали змоги просто піти й де чоловік міг наказати дружині зректися Христа, жінки могли здобути своїх язичницьких чоловіків своїм тихим свідченням про Христа. Яке ж відношення до цього має Буття 18? Коли Сарра говорить про втіху чи насолоду, вона має на увазі статеві стосунки зі своїм чоловіком, що могли б привести до радості про дитину. Оскільки Сарра зачала Ісака, вона явно брала участь у цьому процесі разом з Авраамом і послухалася пророцтва.

Це вказує, що Петро запевняє християнських дружин, які в цій культурі могли боятися зачати дитину від язичницького чоловіка, що їм не треба цього боятися. Це нагадує Павла в 1 Коринтян 7:14: «А інакше ваші діти були б нечисті, а тепер вони святі».

Ні 1 Послання Петра, ні історія Авраама й Сарри не придатні для того, щоб обґрунтувати норму ієрархічного шлюбу. Петро дає душпастирську пораду християнським жінкам у складній ситуації (і, як мусимо констатувати, у культурі, яка не давала їм жодного вибору).

У вірші 7 Петро звертається до християнських чоловіків, одружених із християнськими дружинами, і вперше говорить про суто християнський шлюб.

Справді! У Біблії Авраамові сказано слухатися Сарри, але ніколи навпаки. Септуаґінта для Авраамового послуху Саррі в Буття 16:2 вживає те саме слово, що й у 1 Петра 3:6 для послуху Сарри.

> ***2 І сказала Сара Аврамові: Ось Господь замкнув мене, щоб я не народжувала; увійди ж до моєї служниці, може, я буду збудована від неї. І послухався Аврам голосу Сари.***

У 1 Петра 3:7 Петро звертається до християнських чоловіків, які мають християнських дружин, ***і закликає чоловіків коритися своїм дружинам.*** Важливо, що в цьому вірші немає головного дієслова. Перекладі впоралися з цим по-різному.

> ***7 Ви, чоловіки, так само живіть із ними з розумінням, як із слабшою посудиною, жіночою, віддаючи їм честь як тим, що й співспадкоємиці благодаті життя, щоб ваші молитви не мали перешкоди.***

Деякі навіть переклали прийменниковий зворот «kata gnōsin» так, ніби це дієслово, приблизно як «будьте уважними». «Kata gnōsin» — не дієслово. І воно не означає «бути уважним».

Петро пише: «Ви, чоловіки, так само…» Це «так само» (homoiōs) без головного дієслова підказує нам, що речення, так би мовити, позичає дієслово. Він вимагає чогось паралельного до попередніх заповідей.

Кожен із трьох попередніх розділів починається з наказу «коритися», де вжито те саме дієслово: «hypotassō». Єдиний наказ, який дає контекст, — «коритися», і ще раз «коритися» чудово підходить до 3:7.

Тісна паралель між «дружинами, які так само [homoiōs] коряться своїм чоловікам», і «чоловіками, які так само [homoiōs] коряться» звісно ж передбачає: «чоловіки, які так само коряться [своїм дружинам]».

А як щодо того, що жінка — «слабша посудина»? Це може означати кілька речей:

По-перше, жінки в середньому фізично слабші за чоловіків. Чоловіки не повинні використовувати цю силу собі на користь, а, навпаки, мають ставитися до них з уважністю й повагою.

По-друге, це може стосуватися слабшого суспільного становища жінки в тій культурі, що робило її вразливішою. Настанова Петра «віддавати їм честь» уживає грецьке слово, яке виражає суспільний статус.

Щоб підкреслити серйозність заповіді коритися й віддавати честь, Петро навіть додає: «Щоб ніщо не перешкоджало вашим молитвам». Взаємність у шлюбі важлива для Бога.

Петрове бачення типово християнського шлюбу — це бачення взаємності (мутуальності), у якій подружжя любить одне одного, шанує одне одного й кориться одне одному, визнає одне одного співспадкоємцями й будує одне одного у вірі.

Німецький переклад: Hans-Jörg Ronsdorf, Аугсбург, 8 листопада 2022 р.